VIIKONVAIHDE

Avainlippu katosi. Suomen Nestlé poisti väliaikaisesti Avainlipun osasta Piltti-purkkeja. Tuotantoa palautetaan nyt Turkuun. Sivu 14

Huoltovarmuus vakaata. Suomi on varautunut hyvin poikkeustilanteisiin. Sivu 12

Jäästä innostunut. Matti Tuominen on Juuan katedraalin monitoimimies. Sivu 13

Tiukan paikan tullen väestö ottaa jalat alle

Jos Suomea uhkaa sota, siviiliväestöä saatetaan evakuoida. Jokaisella kunnalla on oltava valmius ottaa väkeä vastaan ja järjestää heille katto pään päälle.

Opiskelijatyttö Helsingin Viikissä avaa aamulla ensimmäiseksi tietokoneen. Pääuutinen on pelätyin mahdollinen. Suomea uhkaa sota ja osa kansalaisista evakuoidaan.

Tyttö ei omista autoa, joten häntä odottaa kyyti ilmoitetussa kokoontumiskeskuksessa. Tai kenties hänet käsketään rautatieasemalle. Määränpää on kunta X, jossa tyttö majoitetaan koulun liikuntasalin lattialle. Siellä odottaa myös ruokaa ja juomaa.

Määränpää tuntematon

Vielä 1980-luvulla oli ennalta päätetty, että tyttö lähetettäisiin Viikistä Pihtiputaalle. Kartta väestön evakuointisuunnista komeilee Helsingin Väestönsuojelumuseon seinällä.

Nykyinen väestön suojaamisen strategia on vuodelta 2007. Siinä evakuoitujen, niin pääkaupunkiseutulaisten kuin muidenkin, sijoituspaikat on jätetty avoimiksi. Niistä päättää tilanteen mukaan valtioneuvosto.

Lisäksi poikkeusolojen suunnitelmat ovat salaisia, koska ne koskevat sotatilaa.

Mittakaavaltaan pienempi evakuointi voi tulla kyseeseen jonkin suuronnettomuuden sattuessa. Silloin evakuoinnista päättää pelastusviranomainen.

Tieto kulkee, vaikka netti ei toimi

Mutta mitä, jos netti ei kriisitilanteessa toimi? Sehän on jopa todennäköistä. Pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueen johtaja **Kimmo Kohvakka** Etelä-Suomen aluehallintovirastosta kertoo, että kansalaisilla on sodan uhatessa tiedossa kokoontumispaikat ja pisteet, joista saa tietoa, jos kaikki viestintävälineet ovat nurin.

Poikkeusolot harvemmin pamahtavat päälle yhtäkkiä, vaan kansalaisilla on aikaa virittäytyä tilanteeseen ja seurata viestimiä. Mahdolliseen evakuointiin on varauduttu ja kenties kerätty jonkinlaista kotivaraakin.

Laajamittainen evakuointi on yleensä viimeinen vaihtoehto. Ensisijaisesti asukkaat pyritään suojaamaan asuinsijoillaan hyödyntämällä esimerkiksi väestönsuojia. Kohvakan mukaan suuriin evakuointeihin ryhdytään ylipäätään vain aseellisen hyökkäyksen uhatessa.

Päätöksen evakuoinnista tekee valtioneuvosto. Suunnittelusta ja toimeenpanosta vastaavat sisäministeriö, aluehallintovirastot ja pelastusviranomaiset.

Kunnilla oltava selvät suunnitelmat

Kuntien vastuulla ovat evakuoitujen majoittaminen ja huolto. Kohvakan mukaan Suomen jokaiselta kunnalta on löydyttävä suunnitelma poikkeustilanteiden varalle.

Mietittynä pitää olla evakuoinnista tiedottaminen, väestön kokoaminen, kuljetusjärjestelyt, evakuoitavien rekisteröinti ja vastaanotto sekä sijoittaminen. Tiedossa täytyy olla myös toteutuksessa tarvittava henkilöstö ja evakuointien johtaminen.

Suomi on jaettu 22 pelastustoimen alueeseen. Kunkin niistä on pystyttävä vastaanottamaan ihmismäärä, joka kattaa neljänneksen alueen vakinaisesta asukasmäärästä.

Ensisijaisesti evakuoitavat sijoitetaan yleisiin tiloihin, mutta tarvittaessa myös asuinrakennuksiin.

Myös hallinnon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon, elinkeinoelämän ja tuotantolaitosten on valmistauduttava siirtymiseen sodan uhatessa.

Viimeksi Suomessa on toteutettu väestön evakuointeja toisen maailmansodan aikana muun muassa Kannaksella ja Lapissa. Toivottavasti nykyisiä suunnitelmia ei tarvitse koskaan toteuttaa.

KATJA LAMMINEN

Helsingin väestön vanha evakuointisuunnitelma

(1980-luku)

Lähde: Helsingin kaupungin pelastuslaitos
MT

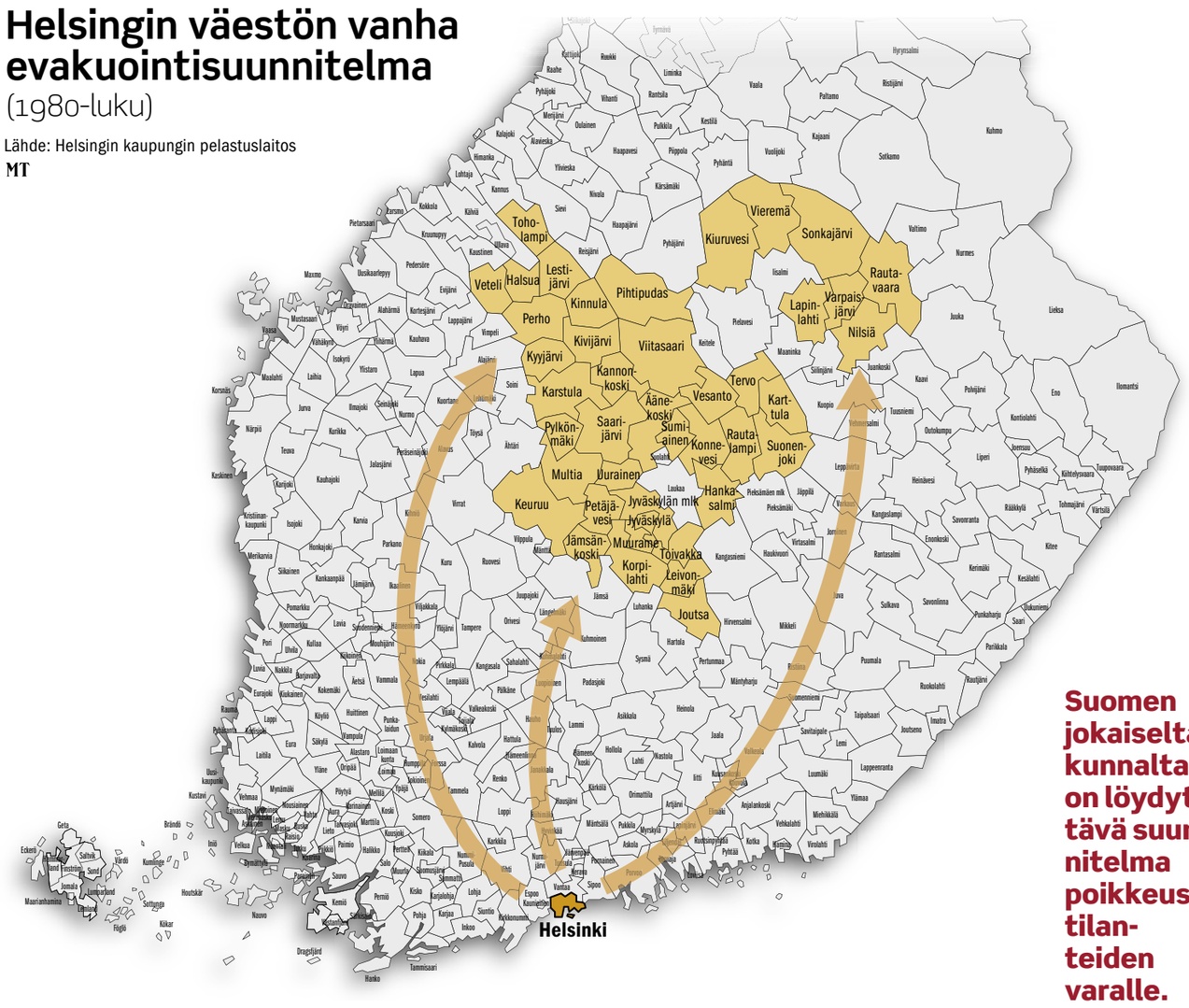

Suomen jokaiselta kunnalta on löydyttävä suunnitelma poikkeustilanteiden varalle.

KARI SALONEN

Kangasalan lukion ja yläkoulun ruokalan kokki Heikki Arola vääntää tarpeen vaatiessa evakuoiduille sapuskaa.

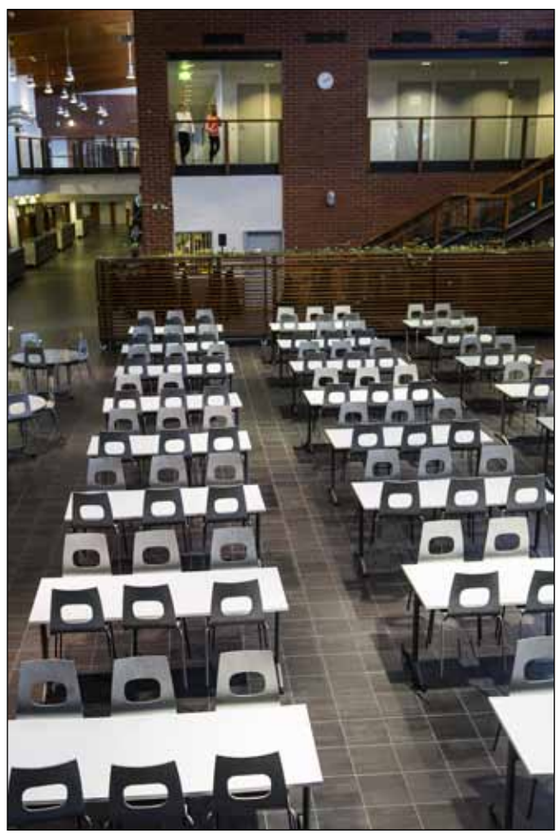

Myös Pitkäjärven kouluun voidaan koota ihmisiä.

Kangasalan lukion jumppasaliin voidaan majoittaa väkeä kriisin sattuessa. Tilaa esittelevät lukion rehtori Teuvo Ropo ja kunnan kehitysjohtaja Jarmo Kivineva (oik.).

Kangasalle mahtuu 7 000 evakkoa

KANGASALA (MT)
Suomen jokaisen kunnan täytyy olla valmis vastaanottamaan muualta tulevaa väkeä. Maaseudun Tulevaisuus kysyi muutamasta satunnaisesti valitusta kunnasta, millaisia suunnitelmia on tehty kriisitilanteen varalle.

Kangasalan kunnassa on varauduttu poikkeustilanteisiin esimerkillisesti. Kehitysjohtaja **Jarmo Kivineva** kertoo, että valmiudet käytiin läpi viimeksi lokakuussa. Kunnan valmiusjohtoryhmä harjoitteli toimintaa muun muassa kyberuhan alla.

Kivinevan mukaan säännöllinen harjoittelu on tärkeää, koska esiin nousee aina ratkaistavia ongelmia. Jos sähköt ovat poikki, missä valmistetaan ruokaa? Monessako taloudessa on puuhella ja onko saatavilla retkikeittimiä?

Evakkoja koteihin

Kriisitilanteessa kuntien on otettava vastaan 25 prosenttia väkimäärästään. Kangasalla se tarkoittaa 7 000:ta evakkoa.

Kivinevan mukaan saapuvat ihmiset koottaisiin ensin vastaanottopisteisiin, muun muassa alueen kouluihin. Niissä valmistettaisiin myös ruokaa. Väki majoittuisi yleisissä tiloissa, kuten seurantaloilla, kurssikeskuksissa ja kouluissa.

”Koteihinkin on pakko majoittaa, jos tuollainen määrä tulee”, Kivineva pohtii.

Oletuksena on, että evakot tuovat mukanaan petivaatteita, makuupusseja ja eväitä.

Ruokaa järjestetään myös alueen kaupoista ja elintarviketehtaista. Ruuanlaitosta vastaavat muun muassa koulujen keittäjät ja vapaaehtoiset järjestöt.

Kivinevan mukaan muonituksen kannalta on ongelmallista, ettei kaupoilla juurikaan ole enää varastoja.

”Ruoka kulkee rekassa pitkin maata. Aamulla tuodaan kauppaan se, mitä menee.”

Toki kunnilla on suunnitelmat myös oman väestön siirtämiseen. Kivinevan mukaan Kangasala on valmistautunut evakuoimaan omista asukkaistaan noin puolet eli 15 000 henkeä.

Pelastuslaitos ajan tasalla

Sivistysjohtaja **Jari Wihersaari** Hattulasta sanoo, että kunta saa majoitettua vaadittavat 3 000 evakkoa alueen kouluihin, kulttuurirakennuksiin ja päiväkoteihin.

Kunnan keskuskeittiöt hoitavat muonituksen. Wihersaari arvelee, että evakot tulisivat todennäköisesti pääkaupunkiseudulta.

Heinäveden kunnanjohtaja **Riitta A. Tilus** ei osaa äkkiseltään kertoa tietoja kunnan evakuointisuunnitelmasta. Sen sijaan Etelä-Savon pelastusalueen pelastusjohtaja **Seppo Lokka** tietää, että Heinävedenkin kriisisuunnitelma on suhteellisen tuoreeltaan päivitetty.

KATJA LAMMINEN

Kangasalan lukiossa on hyvin tilaa.